

PARLAMENT DE CATALUNYA

Roger Torrent i Ramió

President

Acte inaugural de l'Any Pompeu Fabra

Badalona, 21 de febrer de 2018

Alcaldessa de Badalona, comissari de l'Any Pompeu Fabra, secretari general de la Presidència de la Generalitat, secretària general de Cultura, directora general de Política Lingüística, vicepresident tercer de la Diputació de Barcelona, presidenta Forcadell, diputats i diputades, senyores i senyors, és un honor cloure, com a president del Parlament, aquest acte inaugural de l'Any Pompeu Fabra, amb què celebrem el cent cinquantè aniversari del seu naixement.

Pompeu Fabra, «el seny ordenador de la llengua catalana». Lingüista, filòleg, gramàtic, enginyer químic. Per als seus deixebles, «el mestre de mestres», o, simplement, «el mestre»; «el gramàtic idealista», en deia el president i amic seu Rovira i Virgili; «el català més important del nostre temps», va sentenciar Josep Pla. La dimensió de l'obra de Pompeu Fabra, la seva importància en la nostra història, en la nostra cultura, és immensa.

Pompeu Fabra va rebre un encàrrec de Prat de la Riba, que acabava de crear l'Institut d'Estudis Catalans sota el paraigua de la Diputació de Barcelona. Un encàrrec tan senzill com gegantí: tornar la llengua catalana a l'estat de llengua normal, perdut quan el país es va trobar sense poder polític, sense institucions.

I ho va fer. Una obra colossal. El seu treball sobre la gramàtica i sobre l'ortografia i el diccionari són les bases sobre les quals reposa encara avui la nostra llengua. Fabra va establir les regles gramaticals, va depurar termes, va determinar un estil científic, va ordenar amb lògica la unificació d'una llengua amb multiplicitat d'estils i recollint la pluralitat de les varietats dialectals que la conformen. En certa manera, el mestre Fabra entenia que la llengua havia de ser tan plural com el país. Per això cercava en els orígens, en els mots llatins, però alhora parava l'oïda quan anava i tornava en tramvia d'aquí Badalona, atent a la parla de la societat del seu temps.

La tasca de Fabra ens ha permès un idioma apte per a tots els registres, del més formal al més col·loquial. El català serveix per escriure l'obra literària més culta i alhora per cantar cançons de rap. El problema el tenim amb la llibertat d'expressió,

PARLAMENT DE CATALUNYA

Roger Torrent i Ramió

President

com ha posat de manifest el cas indignant que pateix el mallorquí Valtònyc. Una veritable democràcia no pot condemnar ningú a tres anys i mig de presó per una cançó. Aquest cas és, dissortadament, un exemple més de la vulneració inacceptable de llibertats fonamentals que patim a l'Estat espanyol, una vulneració de drets com la que reté en presó els Jordis, Oriol Junqueras i Joaquim Forn i ha empès el president Puigdemont, Comín, Serret, Puig i Ponsatí a l'exili.

Pompeu Fabra també va patir la presó i l'exili. El seu compromís amb el país el portà a ser empresonat un mes i mig pels fets del Sis d'Octubre, i l'any 39 va haver de fugir a la Catalunya del Nord, de manera que va esdevenir un refugiat a França, on formà part del Govern català a l'exili com a conseller.

De l'època de l'exili són unes paraules seves de vigència sorprenent: «Només tindrem el que nosaltres sapiguem guanyar. Cal reconèixer tots els nostres recursos i estudiar llurs possibilitats. No tenim un estret nacionalisme. Vivim de cara al món, i si volem la plena sobirania per al nostre poble és per millorar la qualitat dels nostres conciutadans i per obtenir que Catalunya, intensament civilitzada, pugui oferir una efectiva col·laboració en l'obra de millorament i progrés de la humanitat.»

La biografia de Pompeu Fabra, que és la d'un home compromès amb la cultura, amb la societat i amb el país, té nombroses connexions amb fets de l'actualitat. Per exemple, va redactar un *Curs mitjà de gramàtica catalana* com a eina d'ensenyament i divulgació, conscient del paper essencial del procés educatiu en la normalització social de l'idioma. I, precisament, aquests dies tornem a patir l'enèsim atac contra l'escola catalana. El ministre d'Educació i portaveu del Govern de l'Estat espanyol i el mateix president Rajoy han declarat públicament la voluntat de prendre mesures polítiques i administratives que podrien posar en risc el sistema d'immersió lingüística en català. No ho permetrem, però. El mètode de la immersió lingüística en català, implantat per primer cop l'any 1983, fruit de l'empenta de les famílies castellanoparlants i adoptat com a model d'ensenyament a tot Catalunya el 1992, ha demostrat ser un model d'èxit, avalat pels resultats, ha permès universalitzar el coneixement i el domini del català entre tota la població escolar, ha garantit la competència lingüística en català i castellà a la nostra societat, ha afavorit la igualtat d'oportunitats entre els joves amb relació al seu futur sociolaboral i ha reforçat la convivència i la cohesió social en un país plural com el nostre. A més, és un mètode que té el suport majoritari,

PARLAMENT DE CATALUNYA

Roger Torrent i Ramió

President

transversal, de la societat catalana. No permetrem que a l'escola catalana se segregui per raons de llengua.

Per acabar, voldria remarcar que, com he dit, el llegat de l'obra de Pompeu Fabra és immens, però també el seu exemple personal. Ell s'enfrontava a un repte majúscul. Nosaltres també. I no és un detall menor l'exemple que ens va donar sobre com encarar el repte, amb dos elements fonamentals: el rigor científic, és a dir, tenir clar l'objectiu, definir el mètode i portar-lo a terme de forma precisa, i, un cop fixat el mètode, seguir-lo amb un treball constant, persistent, sense perdre de vista l'objectiu final, tal com li reconeixia el president Rovira i Virgili quan li escrivia admirat: «Trebal·leu impertorbable, invencible. Res no us atura, res no us destorba.» Per aconseguir els nostres reptes de país cal, doncs, que tinguem presents l'exemple i les paraules del mestre Fabra: «Cal no abandonar mai ni la tasca ni l'esperança.»

Moltes gràcies.